

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De heer mr. B.E.M. Wientjes
Voorzitter Commissie Regeldruk Bedrijven
Postbus 91517
2509 EC 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal voor
Energie en Telecom**
Directie ICT & Toepassing

Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC Den Haag
T 070 379 8911 (algemeen)
www.ez.nl

Behandeld door
dhr. drs. E.L. Wijnen

T 070 379 8913
F 070 379 8270
e.l.wijnen@minez.nl

Datum 10 NOV 2009

Ons kenmerk
ET/IT / 9200931

Betreft Reactie op advies Regeldruk Bedrijven en ICT

Uw kenmerk
brief van 25 mei jl.

Geachte heer Wientjes,

Besk Bernard,

Met deze brief wil ik de Commissie Regeldruk Bedrijven bedanken voor het advies dat recent is uitgebracht over Regeldruk Bedrijven en ICT. Er is geen discussie over de rol van ICT als essentiële randvoorwaarde voor het verbeteren van de efficiëntie en effectiviteit van werkprocessen binnen en tussen overheidsorganisaties en bedrijven. Het advies geeft waardevolle aanbevelingen en suggesties voor het verder versterken van de bijdrage van ICT aan het behalen van de doelstellingen van dit kabinet om de lastendruk voor bedrijven fors te verminderen en daarbij de kwaliteit van de (digitale) dienstverlening van de overheid verder te verbeteren.

Deze brief bevat een reactie op de aanbevelingen van uw Commissie en ook een overzicht met concrete activiteiten die ik zal ondernemen om aan dit advies uitvoering te geven. De kernpunten zijn:

- omarming van de noodzaak om te komen tot een omslag in de ICT-aanpak door bedrijfsprocessen centraal te stellen;
- ervaring opdoen met een ketenaanpak in concrete cases;
- starten van een integrale aanpak gericht op implementatie en (bestuurlijk) draagvlak;
- beschikbaar komen van een instrument om administratieve lastenreductie van ICT-projecten adequaat te kunnen ramen;
- impuls geven aan semantische standaardisatie door prioritering van kansrijke terreinen.

1. Primaire bedrijfsprocessen en gegevens van bedrijven staan centraal

1.1 Algemeen

Ik ben het met u eens dat de overheid zowel bij het verkrijgen van gegevens van bedrijven, maar ook bij het informeren van bedrijven, moet gaan aansluiten op de primaire bedrijfsprocessen en op bedrijfsmatig gegenereerde gegevens. Dit heeft tot gevolg dat bedrijven:

- over informatie op maat kunnen beschikken;
- gegevens eenmalig beschikbaar kunnen stellen voor meervoudig (her)gebruik;
- transacties met overheidsorganisaties volledig digitaal kunnen afwickelen;
- naleving en toezicht slimmer en meer bedrijfsspecifiek laten verlopen.

Om dit wenkend perspectief te kunnen realiseren moeten overheden en bedrijven samenwerken bij het inrichten van bedrijfsgerichte digitale dienstverlening. Dit sluit aan bij de rijksbrede ICT-Agenda 2008 – 2011 (gebruiker centraal) en past goed in het streven naar klantgerichte overheidsdienstverlening (Nationaal Uitvoeringsprogramma betere Dienstverlening en eOverheid).

Het centraal stellen van primaire bedrijfsprocessen dient als uitgangspunt bij:

- het vormgeven van vraaggericht werken en ketenomkering;
- het beschikbaar stellen en delen van informatie;
- het aanpassen en harmoniseren van werkprocessen tussen en binnen overheidsorganisaties en met het bedrijfsleven;
- het maken van afspraken over standaardisatie;
- het zodanig inrichten van wet- en regelgeving dat deze gedigitaliseerde gegevensuitwisseling en afhandeling van werkprocessen zo goed mogelijk ondersteunt.

Omdat implementatie van digitale transacties complex is, sta ik een stapsgewijze, gedifferentieerde en breed gedragen aanpak voor aan de kant van de overheid én het bedrijfsleven.

2. Ketenaanpak op basis van concrete cases

Een voorwaarde voor ketenomkering is dat alle betrokken uitvoeringsorganisaties, departementen en bedrijven een aanpak "van buiten naar binnen" volgen. Vanwege de complexiteit van vraaggericht werken en ketenomkering en het grote aantal betrokken partijen staat EZ een stap voor stap aanpak voor ogen gebaseerd op de realisatie van concrete voorbeeldprojecten en leermomenten voor alle betrokken partijen. Immers, de realisatie van het genoemde centrale principe in complexe ketens met overheidspartijen staat nog in de kinderschoenen en de gegevensuitwisseling tussen bedrijven en overheden in ketens is veelal nog niet toereikend gedigitaliseerd en gestandaardiseerd. Ook vereist de realisatie van complexe digitale transacties nieuwe manieren van samenwerking tussen bedrijfsleven en overheden, waarbij de bestuurlijke, organisatorische, juridische en technische aspecten nog niet goed te overzien zijn en het belangrijk is om ook te leren van het bedrijfsleven (onder andere logistiek).

Uw Commissie heeft aanbevolen om ketenprojecten te starten op het gebied van Transport, Voedsel en Waren, Milieu en Bedrijfsvoering.

Actie 1: projecten met ketenomkering zijn gestart per 1 september 2009 en moeten resulteren in kostenbesparingen van minimaal 15% voor de betrokken bedrijven.

Om ervaring met ketenomkering op te doen worden in een aantal geregichte domeinen projecten gerealiseerd binnen het programma Slim Geregeld, Goed Verbonden (SGGV), te beginnen met de domeinen:

- Import & Export: import veterinaire producten via de haven van Rotterdam;

- Voedsel & Waren: digitalisering vergunningverlening en naleving in de horeca;
- Natuur & Milieu: naleving wet milieubeheer in rubber- en kunststof- en recreatiesector.

Voor het starten van projecten moet er zicht zijn op een positieve business case en op een kostenbesparing van minimaal 15% voor de betrokken bedrijven. Dit moet niet leiden tot kostenstijging bij de overheid. Een vereiste bij deze projecten is ook dat de betrokken proceseigenaren binnen de uitvoeringsorganisaties en het bedrijfsleven van meet af aan samen willen optrekken en streven naar een win-win situatie. Daarom worden de betrokken departementen en bedrijven gevraagd om nadrukkelijk steun te verlenen aan dergelijke initiatieven. Per project in SGGV wordt bezien of een ambassadeur kan helpen bij het verwerven van draagvlak (bestuurlijk, uitvoering) gericht op de voorbereiding van besluitvorming over de implementatie van digitale ketentoepassingen.

Door werk te maken van concrete projecten met ketenomkering, het delen van ervaring en een generiek dienstenconcept voor een elektronisch onderneming dossier wordt de informatie-uitwisseling tussen bedrijven en overheden *slimmer geregeld en beter verbonden*.

1.2 Ketendomkering en vernieuwing toezicht

Ketendomkering wordt ook toegepast bij het programma "Vernieuwing Toezicht". De inspectieraad beziet op welke wijze bij toezicht en handhaving kan worden ingespeeld op bedrijfsmatig gegenereerde gegevens. Deze stap sluit goed aan bij de richting waarin de inspecties zich gezamenlijk willen ontwikkelen. Namelijk door onderlinge samenwerking, het delen van informatie en door gericht te inspecteren mede daardoor de toezichtlast voor bedrijven te verminderen. Ook hier ligt een stap voor stap benadering voor de hand. Deelname in voorbeeldprojecten van het programma SGGV biedt hiertoe een goede mogelijkheid.

1.3 Het Elektronisch Onderneming Dossier

Bedrijfsgerichte digitale overheidsdienstverlening vereist een generiek dienstenconcept. Een voorbeeld hiervan is het Elektronisch Onderneming Dossier (EOD). Het EOD-concept is gezamenlijk ontwikkeld door ondernemers én overheden. De werking van het EOD is als volgt. Op basis van de kenmerken van de onderneming (profiel) worden relevante wettelijke voorschriften geselecteerd. De ondernemer werkt volgens deze voorschriften en documenteert de nalevingsacties. De ondernemer wordt daarbij geholpen door automatische signaleringen, zogenaamde 'alerts', die hem tijdig waarschuwen als er actie van hem verlangd wordt. De onderneming stelt de nalevingsinformatie (deels) beschikbaar aan de door hem geautoriseerde overheden (bijvoorbeeld gemeenten, inspecties). Toezichthouders kunnen op afstand deze informatie bekijken. De toezichthouder plaatst zijn beschikkingen in het EOD en stelt, indien de ondernemer dit wenst, eventueel het inspectiedossier beschikbaar.

Actie 2: de eerste ervaring met een dienstenconcept voor een Elektronisch Onderneming Dossier (EOD) is beschikbaar per 1/2/2010. Die ervaring is gericht op het wederzijds up-to-date informeren van ondernemers en betrokken inspectiediensten over wetgevingsgerelateerde informatie.

De haalbaarheid en de werking van het EOD (met voormalige werktitel EUGO; Efficiënte Uitwisseling Gegevens tussen Organisaties) worden stap-voor-stap getoetst. De eerste stap is om dit najaar een praktijktest uit te voeren in de rubber- en kunststofindustrie, de recreatie- en de kinderopvangsector.

1.4 Financiële verantwoordingsrapportages

Digitale uitwisseling en verwerking van financiële rapportages met behulp van de standaard XBRL zijn belangrijk om de lastendruk voor bedrijven terug te dringen. Op 2 september jl. is dit besproken en herbevestigd door de ministeries van Financiën, Justitie, Economische Zaken en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, alsmede de belangrijkste proceseigenaren (launching customers): Belastingdienst, CBS en Kamers van Koophandel. Daarbij is afgesproken om in 2010 en 2011 te gaan sturen op de daadwerkelijke implementatie van toepassingen met de standaard XBRL. De kosten hiervan zullen gedragen worden door de aangesloten overheidsdienstverleners cq. uitvragende partijen en door middelen uit het programma Vernieuwing Rijksdienst. In 2010 worden pilots uitgevoerd, worden de voorzieningen getest en worden kinderziekten bij implementatie weggenomen. In 2011 wordt het gebruik opgeschaald en worden de eerste effecten van XBRL zichtbaar voor ondernemers. In 2011 wordt bezien of eventuele verplichtstelling noodzakelijk is.

Actie 3: grootschalig gebruik van digitale uitwisseling van financiële rapportages. De focus in de aanpak is gericht op de implementatie en grootschalig gebruik en daardoor op het merkbaar verminderen van de administratieve lasten voor bedrijven. Prioritair zijn de fiscale aangifte, jaarrekening en statistiekopgave en verbreding naar zorg en onderwijs op basis van de standaard XBRL. EZ voert de procesregie op de domeinoverstijgende aanpak.

Zo gaat de Belastingdienst uit van 400.000 transacties per jaar voor de aangifte omzetbelasting in 2011 en volgende jaren en 250.000 transacties per jaar voor de verkorte winstaangifte voor de inkomensheffing in 2012 en volgende jaren. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een integrale roadmap voor de uitrol van de toepassingen met implementatieplannen per domein. GBO gaat de centrale voorzieningen en Nationale Taxonomie beheren. De standaard XBRL wordt momenteel getoetst om op te kunnen nemen op de lijst met open standaarden van het College Standaardisatie. Er is een ambassadeur aangesteld voor de samenwerking aan de overheidskant. De samenwerking tussen de overheid en de private sector wordt vernieuwd. Het gaat om de banken, accountants, administratiekantoren, softwareleveranciers en de bedrijven. Onderdeel van de aanpak is het benoemen van een ambassadeur aan de kant van de private sector met affiniteit voor het MKB. Er wordt een regiegroep ingericht (publiek-privaat) met een breed samengestelde klankbordgroep en er heeft een periodiek overleg plaats op hoog niveau tussen de overheid en de banken.

1.5 Elektronisch Factureren

Het beter benutten van elektronische facturen heeft grote voordelen voor bedrijven en overheden.

Actie 4: grootschalig gebruik van eFactureren

Eind 2010 wordt 10% van de facturen van bedrijven naar overheden volledig digitaal verstuurd en verwerkt en 80% in 2014, waarbij de administratieve lastenreductie voor bedrijven wordt geraamd op een bedrag van 50 miljoen Euro op jaarbasis vanaf 2014.

De aanpak voor eFactureren wordt geïntensiveerd. EZ zal samen met de ambassadeur (Marco Pastors) het initiatief nemen om afspraken te maken met drie grote factuurontvangers bij de overheid (launching customers) om in 2010 elk 100.000 extra berichten te ontvangen en te verwerken. Gedacht wordt aan UWV, Dienst Justitiële Inrichtingen en V&W. Met BZK en de VNG zal worden overlegd hoe gemeenten aangemoedigd kunnen worden om efactureren te ondersteunen. Een mogelijkheid daartoe is het opnemen van eFactureren in NUP. Met grote bedrijven als uitzendbureau's, energie-, telecom- en softwareleveranciers wordt de aanpak afgestemd. Momenteel wordt de mogelijkheid uitgewerkt om eFactureren begin 2010 op te nemen in de Rijksinkoopvoorwaarden. Met BZK en Financiën wordt de mogelijkheid uitgewerkt om vanaf medio 2010 bedrijven het recht te geven e-facturen geautomatiseerd aan de Rijksoverheid aan te leveren via één centraal punt (Digipoort). Dit is in lijn met het advies van Actal. Momenteel werken EZ, UWV en GBO samen aan het geschikt maken van deze digipoort voor eFactureren.

3. Integrale programma-aanpak eOverheidsdienstverlening voor bedrijven

Zoals in uw advies is aangegeven vraagt het bedrijfsleven ook om een sterkere dialoog met de overheid specifiek gericht op de richting, samenhang en realisatie inzake de ICT-inzet bij lastenreductie. Momenteel wordt gewerkt aan de voorbereiding van een integrale en programmatische ICT-aanpak voor bedrijven en de revisie van de ICT-agenda.

Lopende initiatieven, zoals elektronisch factureren, Antwoord voor Bedrijven, eHerkenning, het genoemde programma SGGV en nieuwe uitdagingen zullen in onderlinge samenhang aangepakt worden. Relevante kennis en inzichten worden sneller en breder gedeeld en met de stakeholders wordt de ontwikkelde aanpak en voortgang besproken. De ambitie van dit programma zal zijn om bedrijfsgerichte digitale overheidsdienstverlening te bevorderen, waarbij de ICT-inzet zo goed mogelijk aansluit bij de bedrijfsprocessen.

Actie 5: Integraal programma eOverheidsdienstverlening voor bedrijven van start per 1/2/2010 in samenwerking met het bedrijfsleven en de betrokken overheden. *Het bedrijfsleven en de betrokken overheden worden nadrukkelijk gevraagd om mee te doen met de onderhanden projecten en mee te denken over het wegnemen van knelpunten voor ICT-opstapeling en een integrale aanpak. Daartoe gaat een externe klankbordgroep van start met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, VNO, de Manifestgroep, ICT-Office, in ieder geval de Belastingdienst, Justitie, BZK, VNG en IPO. De eerste bijeenkomst van de klankbordgroep vond plaats op 1 september jl. op basis waarvan ook de samenstelling van de klankbordgroep nader wordt bezien.*

Actie 6: uitwerking van de overheidsbrede aanpak voor ketenomkering wordt onderdeel van de ICT-agenda (medio 2010). *In het kader van de revisie van de ICT-agenda is aan de betrokken departementen gevraagd om voor het eigen domein na te gaan wat gedaan kan worden om ketenomkering en ketensamenwerking te realiseren en welke voordelen daarmee kunnen worden behaald door bedrijven (lastenreductie) en overheidsorganisaties (beter dienstverlening en slimmer werken). De nieuwe versie van de rijksbrede ICT-agenda is medio 2010 gereed.*

3.1 Op ICT-gebied verandert de rol van EZ van het stimuleren van basisvoorzieningen naar gecoördineerd gebruik van digitale transacties

Door verdergaande digitalisering en het beschikbaar komen van steeds meer basisvoorzieningen voor de eOverheid is de rol van EZ op het terrein van ICT en overheidsdienstverlening voor bedrijven aan het veranderen. In de afgelopen jaren was de rol van EZ voornamelijk opdrachtgever voor het ontwikkelen en realiseren van een aantal ICT-voorzieningen (bijvoorbeeld loket Antwoord voor bedrijven, formulierengenerator, handelsregister) en het beschikbaar maken van relatief eenvoudige toepassingen (bijvoorbeeld branchegericht aanbieden van informatie over wet- en regelgeving via Antwoord voor Bedrijven). De komende jaren is de rol en inzet EZ meer gericht op procesregie op de invoering van het gebruik van digitale transacties (o.a. eFactureren, financiële rapportages, SGGV), coördinatie voor een integrale aanpak van bedrijfsgerichte digitale overheidsdienstverlening (o.a. ketens, standaardisatie, eHerkenning) en het monitoren van het gebruik van ICT. Een belangrijke implementatie-impuls bij deze trajecten is vaak voorzien door middel van een overheidsdienst als launching customer. Voor eHerkenning is dat bijvoorbeeld de Belastingdienst.

3.2 Relatie met het Nationaal Uitvoeringsprogramma betere Dienstverlening en e-Overheid

In het NUP (2008 – 2010) zijn afspraken gemaakt tussen de rijksoverheid, gemeenten, provincies en waterschappen over de inzet van ICT voor een betere overheidsdienstverlening voor burgers en bedrijven. In het NUP hebben Nieuw Handelsregister, het Dienstenloket via Antwoord voor Bedrijven en de omgevingsvergunning een sterk bedrijvenperspectief. Daarnaast functioneert het programma Vermindering Regeldruk Bedrijven van de Regiegroep Regeldruk. De voorgestelde programmatische aanpak en de klankbordgroep functioneren binnen

de bestaande afspraken en overleggen in het NUP en Vermindering Regeldruk Bedrijven. Om te voorkomen dat de overlegstructuur rondom de vermindering van de regeldruk voor bedrijven en de (digitale) dienstverlening van de overheid onnodig complex wordt zullen vragen en suggesties van het bedrijfsleven, na bespreking in de genoemde klankbordgroep en in samenspraak tussen EZ en BZK, ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming met medeoverheden, worden doorgeleid naar de overleggen en agenda van de Regiegroep Regeldruk en/of het NUP.

Hierna zal ik ingaan op drie specifieke onderwerpen uit uw advies, te weten: het ramen van (ICT-) effecten op administratieve lastenreductie, standaardisatie en ICT en wetgeving.

4. Beoordelingskader voor de effecten van (ICT-)projecten op regeldruk

Om de regeldruk voor bedrijven met 25% te kunnen verminderen is het belangrijk om reductie-effecten van (ICT-)projecten vooraf zo realistisch mogelijk te kunnen ramen en achteraf te kunnen toetsen. Daartoe ontwikkelt de Regiegroep Regeldruk samen met BZK en EZ een beoordelingskader ICT (RedICT / AddICT). Dit instrument is een aanvulling op "Meten is Weten II", de handleiding voor het standaardkostenmodel. Daarin wordt de verbinding tussen ICT-projectvoering en het standaardkostenmodel gelegd en wordt het berekenen van de AL-effecten voor ICT-projecten toegelicht. Door het beantwoorden van zeven vragen berekent het instrument een prognose voor toekomstig gebruik en de daarmee te realiseren AL-reductie.

Actie 7: nieuw beoordelingskader voor AL-reductie van ICT-projecten beschikbaar per 15/12/2009.

De Regiegroep Regeldruk zal er op toezien dat de departementen dat instrument gaan gebruiken voor ICT-projecten die zijn gericht op het terugdringen van administratieve lasten.

5. Standaardisatie

Voor ketenomkering en gegevenshergebruik heeft standaardisatie een hoge prioriteit. Zo is het kabinetsbeleid om bij elektronische gegevensuitwisseling tussen overheden en bedrijven en burgers en tussen overheden onderling gebruik te maken van open standaarden (lijst met open standaarden, actieplan Nederland Open in Verbinding). Het gaat hierbij niet alleen om technische standaarden maar steeds vaker ook om eenduidige begrippen (semantische standaarden).

Onderkend wordt dat er verschillende adoptiestrategieën zijn om te komen tot standaardisatie met een eigen verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven. Uitgaan van gegevens in bedrijfsadministraties betekent bijvoorbeeld dat het bedrijfsleven zelf haar eigen processen en gegevens moet standaardiseren. Goede voorbeelden zijn te vinden in branches die actief zijn in de bouw, sierteelt, binnenvaart en levensmiddelen. De trekkende rol van bedrijven bij standaardisatie van elektronisch berichtenverkeer in de logistiek is van oudsher in belangrijke mate bepalend voor de relatie tussen bedrijven en de Douane bij de invoer, doorvoer en

overslag van containers en goederen. Een ander voorbeeld is de uitzendbranche, die zelf een standaard (SETU) heeft ontwikkeld voor het terugdringen van papieren rompslomp bij de externe inhuur van tijdelijke arbeidskrachten. Door plaatsing van deze standaard op de lijst met open standaarden van het College en Forum Standaardisatie is dit ook een standaard voor overheidsbreed gebruik geworden. Bij het versturen en verwerken van financiële rapportages van bedrijven aan overheden (XBRL) is het de overheid die er voor heeft gekozen om te komen tot eenduidige begrippen (taxonomie) en deze standaardisatieaanpak heeft ook internationaal navolging gekregen.

Het ontwikkelen van semantische standaarden is taai en vereist diepgaande kennis van werkprocessen en intensieve samenwerking tussen overheden en bedrijven. Terecht wijst uw Commissie er op dat de wensen en eisen aan het gebruik van specifieke gegevens vaak nooit helemaal gelijk zijn voor alle ketenpartners. Wel zijn harmonisatieslagen mogelijk bij het hanteren van verschillende termen met dezelfde betekenis. Daarbij ontkomen we er niet aan om met een zekere mate van diversiteit aan begrippen om te gaan.

Actie 8: oproep aan het bedrijfsleven om werk te maken van semantische standaardisatie om werkprocessen, ketentoepassingen en ICT-producten en -diensten sneller en slimmer te maken
Het bedrijfsleven (zowel gebruiker als aanbieder van ICT) wordt opgeroepen om met eigen initiatieven tot semantische standaardisatie te komen, kennis te nemen van de lijst met open standaarden en deze standaarden te integreren in de eigen softwaresystemen ter ondersteuning van digitale transacties met overheden. Initiatieven op het gebied van semantiek en voorstellen voor open standaarden voor het pas-toe-of-leg-uit regime van de overheid kunnen worden aangemeld bij het Forum Standaardisatie.

U adviseert om een top drie van te standaardiseren begrippen te benoemen die van belang zijn voor digitale dienstverlening voor bedrijven en die te laten bezegelen.

Actie 9: position paper aanpak gegevensstandaardisatie (semantiek) op 16 december in het Forum Standaardisatie om te kunnen bepalen op welke wijze en op welke gebieden de voordelen van gegevensstandaardisatie beter kunnen worden benut.
Prioriteit heeft de coördinatie en het in beheer nemen van het zogenaamde WDO (Wereld Douane Organisatie) datamodel 3.0 met gestandaardiseerde gegevens bij de import- en export van goederen. Momenteel wordt door het Forum Standaardisatie bekeken of op korte termijn een vernieuwende aanpak voor semantische standaardisatie kan worden getoetst in pilots in de keten loonheffingen (o.a. het begrip werkgever) en de registratie van niet-ingezetenen (o.a. het begrip partner). Deze ervaring wordt meegenomen in het op te stellen position paper met aanbevelingen voor een mogelijke vervolgaanpak.

6. Wetgeving en ICT

6.1 *Verleiden en/of verplicht stellen is maatwerk*

Uw Commissie ziet wetgeving als sluitstuk om tot grootschalig gebruik van ICT te komen. Bij ketenomkering zijn bestuurlijke wil, samenwerking, vertrouwen en belonen van gewenst gedrag belangrijker dan een verplichting die van boven af wordt opgelegd. Maar met een strategie van alleen verleiden en positieve prikkels kan de ontwikkeling van ICT-gebruik traag blijven verlopen. Indien sprake is van grote maatschappelijke en economische baten is te overwegen om in specifieke gevallen ook over te gaan tot een (wettelijke) verplichting om grootschalig ICT-gebruik te versnellen. Bekende voorbeelden zijn de landelijke invoering van een elektronisch patiëntendossier (wet op het EPD), het gebruik van open standaarden bij overheidstoepassingen (pas-toe-of-leg-uit regime voor overheden) en het ontvangen en verwerken van elektronische facturen (bindende afspraken over de bedrijfsvoering van overheden). Ik wil dan ook de mogelijkheid open houden dat voor het versnellen van specifieke ICT-toepassingen een meer verplichtend regime wordt toegepast, waaronder de mogelijkheid van een wet, wanneer de kinderziekten bij implementatie achter de rug zijn en de effecten op regeldruk zijn aangetoond.

6.2 *Van wetgeving als tekst naar wetgeving als service*

Ambities op het terrein van ketenomkering, standaardisatie en het digitaliseren van gegevensuitwisseling en bedrijfsprocessen, zowel binnen de overheid als tussen overheid en bedrijfsleven, vergen ook wat van de wetgeving die daaraan ten grondslag ligt. De aanpak om te komen tot nieuwe wetgeving moet inhoudelijk, maar ook technisch zo worden ingericht dat al bij het begin van het wetgevingsproces een vertaalslag gemaakt kan worden naar gegevens- en procesmodellen die nodig zijn voor de uitvoering in ICT-systemen. Dat vergt bijvoorbeeld harmonisatie in begrippen, maar ook beschikbaarstelling van wetgeving in een zodanig (XML-)formaat, eventueel voorzien van metadata, dat deze vertaalslag goed gemaakt kan worden.

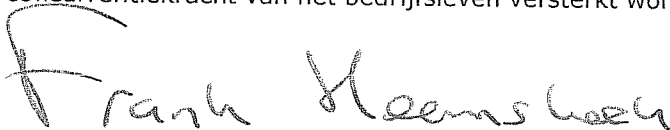
Om te komen tot standaardisatie in wetgeving en het wetgevingsproces is het Ministerie van Justitie gestart met het programma Legis. Dit programma ontwikkelt een wetgevingsarchitectuur en concrete toepassingen die de wetgever ondersteunen in de ontwikkeling van wetgeving als tekst naar wetgeving als service. Dit draagt bij aan bestaande toepassingen, zoals het digitale ondernemersloket Antwoord voor Bedrijven, waar informatie over bestaande en nieuwe wetten en regels digitaal, actueel en branchegericht beschikbaar wordt gesteld in de vorm van zogenaamde branchewijzers. De hierboven beschreven ontwikkeling maakt het in de toekomst mogelijk dat bijvoorbeeld actuele informatie over wet- en regelgeving ook bedrijfsgericht beschikbaar komt of dat Internetconsultatie ingezet kan worden om gebruikers (burgers, bedrijven) hun input te kunnen laten geven op wetgeving in wording. Daarnaast ondersteunt het programma Legis de vertaling van wetgeving naar taxonomieën en procesmodellen die in administratiesoftware of ERP-systemen van ondernemingen kunnen worden toegepast.

Actie 10: het onderwerp ICT en wetgeving wordt onderdeel van de agenda van het integrale programma eOverheidsdienstverlening voor bedrijven (in wording) om op termijn de inrichting van wet- en regelgeving beter te kunnen laten aansluiten bij de primaire bedrijfsprocessen en ondernemers bedrijfsgericht te kunnen informeren.

Het is voor de overheid van belang zicht te krijgen en te houden op waar het bedrijfsleven behoefte aan heeft en tegen welke problemen men aanloopt bij de naleving van regels. Dit zal besproken worden met de eerder genoemde klankbordgroep.

Tenslotte

Ik hoop en vertrouw erop dat met de overwegingen en acties die in deze reactie zijn opgenomen de bijdrage van ICT aan minder lastendruk en meer concurrentiekracht van het bedrijfsleven versterkt wordt.

drs. F. Heemskerck
Staatssecretaris van Economische Zaken